GLOBAL CONFLICTS

© 2013 Serious Games Interactive ApS. All Rights Reserved

TEMAOVERSIKT MEXICO

© seriousgames.net

INNHOLD

Bruk av denne temaoversikten **3**
Latin-America **4**
Historie **4**
De innfødte 4
Uavhengighet 5
Regionen i dag **6**
Fakta 6
Mexico **8**
Historie **8**
Mexico i dag **9**
Fakta 9

© seriousgames.net

BRUK AV DENNE TEMAOVERSIKTEN

Dette heftet gir en innføring i Latin-Amerika, landene presentert i Global Conflicts: Latin-Amerika, og i sentrale temaer i spillet. Målet med temaoversikten er å tilby bakgrunnsinformasjon som er rettet mot spilltemaene for å inspirere klasseromsdiskusjoner, og gi et omfattende bilde av nøkkelutfordringer som mange personer i Latin-Amerika møter i hverdagen.

© seriousgames.net

LATIN-AMERICA

HISTORIE

Betegnelsen Latin-Amerika henviser til regionene av Amerika hvor de romanske språkene, som stammer fra latin, snakkes. Spesielt henviser betegnelsen til de spansk- og portugisisktalende delene av den vestlige halvkule sør for USA. Disse regionale delene opplevde viktige historiske likhetstrekk som igjen er reflektert i problemene de respektive landene står overfor i dag.

I 1494, kun to år etter at Columbus hadde gjort Amerikas eksistens kjent i Europa, undertegnet de to store maritime maktene på den tiden, Portugal og Spania, 'Tordesillastraktaten', hvorpå de ble enige om at alt land utenfor Europa skulle være et eksklusivt duopol fordelt på de to landene. Resultatet av traktaten kan fortsatt sees i delingen av Sør-Amerika med det portugisisktalende Brasil, og resten av kontinentet som er dominert av det spanske språket.

Detalj fra Tordesillas traktaten: *Idet størrelsen på Latin-Amerika var underestimert, strekker Brasil seg mye lenger under linjen som Portugal og Spania hadde blitt enige om.*

De innfødte

De europeiske kolonimaktene ønsket i førstehånd å utnytte naturresurssene i Latin-Amerika. Mangelen på interesse for de lokale kulturene gjenspeilte seg i betegnelsen 'indianere' som kun referer til europeernes perspektiv på de opprinnelige innbyggerne på den vestlige halvkule, og som på ingen måte uttrykker oppfatningen disse folkeslagene hadde om seg selv. I realiteten var det større mangfold på omtrent alle områder blant de såkalte 'innfødte', spesielt sammenlignet med den relative homogeniteten som eksisterte blant europeere, og de så ikke på seg selv som kun en kulturell gruppe.

Uansett så var de relatert både biologisk og språklig. De hadde ikke immunforsvar mot sykdommer som var vanlige i Europa og Afrika, og led under sterk befolkningsreduksjon som følge av kopper eller meslinger.

Selv om innbyggerne på den vestlige halvkule hadde utviklet utrolige innovasjoner så manglet de viktige teknologier som våpen og hesteridning. Dette gjorde det enkelt for europeerne å erobre og styre Latin-Amerika.

Uavhengighet

Plantasjer utgjorde en viktig del for regionens økonomiske og politiske fundament. Idet arbeidere trengtes på plantasjene ble mange slaver hentet fra Afrika til Latin-Amerika, primært til Karibia og omliggende områder. Etter et slaveopprør i 1804 ble Haiti det andre uavhengige landet i "den nye verden" etter at USA hadde erklært seg uavhengig i 1776.

Etter Napoleons invasjon av Spania styrket uavhengighetsbevegelsene seg, og innen 1825 var nesten hele Latin-Amerika fri for europeisk styre.

Selv etter å ha oppnådd uavhengighet fortsatte europeisk kultur og den katolske religion å dominere med liten innflytelse fra de innfødte. Økonomiske og politiske omstruktureringer resulterte ofte i noen få landeiere som kontrollerte størstedelen av land og ressurser på den ene siden, og et samfunn med jordbruksarbeidere med liten politisk innflytelse på den andre.

Det ble gjort forsøk på å forene Latin-Amerika, f.eks. Simón Bolivars – Gran Colombia, allikevel herjet interne konflikter og konflikter statene seg i mellom – normalt mellom føderalister og sentralister regionen. Mangelen på stabilitet ga grobunn for flere militærregimer gjennom de 19. og 20. århundrene.

Det er kun siden 80-tallet at demokratibølgen slo inn over regionen. I det siste har det vært en sterk venstreorientering, hvor sosialistiske ledere er blitt valgt i Bolivia, Venezuela, og et antall andre land. Uansett, økonomiske og politiske strukturer forblir oligarkiske.

© seriousgames.net

REGIONEN I DAG

Fakta

Latin-Amerika dekker et område på mer enn 21 millioner km² og har en befolkning på ca. 562 millioner fordelt på 21 land. BNP er 5,6 trillioner US$ (ppp) sammenlignet med en BNP på 14,7 trillioner US$ i Europa.

Omtrent 80% av befolkningen i Latin-Amerika har europeisk eller delvis europeisk opphav. I omtrent hvert land utgjør Mestizos, etterkommere av både innfødte og europeere, majoriteten eller et stort mindretall. Kaukasiske, primært fra Spania og Portugal, utgjør den største majoriteten i Argentina, Uruguay, og det sydlige Brasil. Idet de innfødte gjennomgikk et dramatisk befolkningsfall i de første årtiene under koloniseringen, utgjør de kun majoriteten i Bolivia. Befolkning av afrikansk opprinnelse finnes mest i Karibia og utgjør majoriteten på Haiti. Sosiale forskjeller er klart raserelatert hvor indianerne er ufordelaktig stilt. Rasisme er et stort tema i Latin-Amerika og den innfødte befolkningen har tidligere lidd sterkt under folkemord.

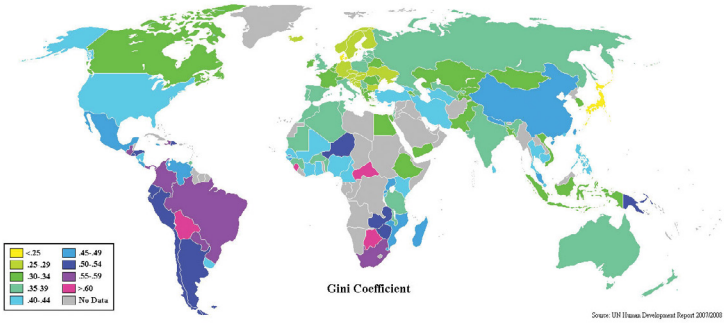

Gini-indeksen *måler ulikhet – en verdi på 0% ville bety at alle har eksakt samme velstand, en verdi på 100% ville bety at en har alt av velstand og resten har ingen. Landet som skårer høyst på likhet er Japan med 24,9%. Spennvidden i Latin-Amerika går fra 43,1% i Nicaragua til 60,1% i Bolivia.*

Ulikhet og fattigdom har lenge vært, og er fortsatt, sentrale problemer i Latin-Amerika. Regionen har mest ulikhet i verden. Et viktig aspekt ved ulikhet og fattigdom i Latin-Amerika er mangel på lik tilgang på grunnleggende infrastruktur. For eksempel, tilgang på sanitære forhold og vann, samt kvaliteten på disse tjenesten fortsetter å være lav. Omtrent 25% av den latinamerikanske befolkningen lever på mindre enn 2 US$ om dagen.

Fattigdom og sosial ulikhet er også kjent for å fyre opp under kriminalitet og vold. Latin-Amerika er blant de mest voldelige regionene i verden.

Vold er den primære dødsårsaken i Brasil, Colombia, Venezuela og El Salvador. Latin-Amerika er fanget i en ondsinnet sirkel, hvor økonomisk vekst motarbeides av et høyt kriminalitetsnivå, og mangelfulle økonomiske muligheter fører til enda mer kriminalitet. Narkotikaproduksjon og -smugling er sentrale aktiviteter i organisert kriminalitet. Dimensjonene av organisert kriminalitet er illustrert ved den utrolige historien om Pablo Escobar, en kolombiansk narkotika-konge som ble ansett som en av verdens syv rikeste personer og så mektig at han fikk villaen "La Catedral", et privat gods som inkluderer en fotballbane og en kunstig foss, godtatt som sitt private fengsel, hvor han oppholdt seg kun en gang i blant.

Religion: På grunn av kolonibakgrunnen er rundt 80% av latinamerikanere romersk-katolske, men medlemskapet i den romersk-katolske kirke synker, og omtrent 10% av populasjonen er nå medlemmer av protestantiske kirker.

I Bolivia, Guatemala, México og Peru praktiseres fortsatt innfødt tro og ritualer, mens i andre regioner utgjør afrolatinamerikanske tradisjoner en viktig del av det religiøse liv.

Escobars makt fikk styrke, ikke bare på grunn av hans brutalitet, men på grunn av et vidstrakt hav av korrupte politikere og sikkerhetsmyndigheter. Korrupsjon er et problem som er del av dagliglivet i mange land. Bilførere betaler en liten sum til politiet slik at de ikke får en fartsbot og politikere på høyeste nivå er like vant med korrupsjon. I flere land er toppolitikere beskyldt for å jobbe – ikke bare for folket, men for kriminelle.

Et vanlig problem i mesteparten av Latin-Amerika er straffefrihet. Kriminelle handlinger og menneskerettighetsbrudd blir ikke etterforsket eller så blir personene som begår kriminelle handlinger ikke straffet. På den annen side er fengslene overfylt, i noen land sitter opptil 90% av de innsatte uten dom, og opprør og andre voldelige hendelser resulterer i et antall dødsfall hvert år. Andre problemstillinger rundt menneskerettigheter varierer fra land til land, og inkluderer politibrutalitet, fengsling av uskyldige personer, forsvinninger og tortur.

Den primære miljøproblemstillingen i Latin-Amerika er avskogingen av regnskogen, fjerning av giftig avfall og dårlig jord på grunn av skadedyrmidler, og i byområder forurensede elver og luft. I Mexico blir avskogingen og vannforurensingen sett på som problemstillinger rundt nasjonal sikkerhet.

© seriousgames.net

MEXICO

Hernán Cortés (1485–1547) var conquistador under den første fasen av den spanske koloniseringen av det amerikanske kontinentet. Hans seier over Aztekerriket var basert på allianser med innfødte og hans forhold til den innfødte kvinnen Doña Marina, som opprettet kommunikasjonen med den innfødte befolkningen i Mexico.

HISTORIE

Siden 1800 BC har mange sammensatte og fremskredne kulturer tatt form i området som i dag utgjør Mexico. Rundt år 700 oppsto Toltecriket i Mexico. Riket utviklet seg til å bli et av de mest fremstående og utvidede i mesoamerikansk historie, sammenlignbart med romerriket. Da den spanske koloniseringen startet i 1519 hadde Aztekerriket vært dominant i regionen i nesten 100 år.

Da conquistadoren (spansk låneord brukt om spanske erobrere av Latin-Amerika) Hernán Cortés ankom aztekerbyen Tenochtitlan var den en av de største i verden. Noen kilder oppgir en befolkning på 350.000-500.000 personer. Aztekerlederen Moctezuma II ga først Cortés en velkomst og inviterte ham til å bli med 3.000 av hans menn i Tenochtitlan. Aztekerlederen ble tatt til fange og drept, men Cortés klarte å flykte fra byen. Cortés, returnerte riktignok til Tenochtitlan for å erobre byen, og i løpet av en 79-dagers beleiring var mesteparten av byen ødelagt. Byen er i igjen i dag en av verdens tre største sett utifra befolkningsantall og byområde. Navnet er Mexico City.

Det tok et par hundre år til med sporadisk krigføring før den spanske kronen kontrollerte dagens Mexico, og mange innfødte befolkninger var faktisk uberørte av spansk kultur inntil det nittende århundre. Kolonien strakk seg til USA og Sentral-Amerika og var den største tilbyder av ressurser til det spanske riket, og den mest befolkede av alle spanske kolonier. I 1810, erklærte kolonien uavhengighet fra Spania. Dette førte til ti år i krig med de spanske myndighetene.

I 1836 resulterte en borgerkrig i at Texas erklærte uavhengighet. Etter at USA innlemmet Texas, utkjempet den meksikansk-amerikanske krigen seg fra 1846-1848, og resulterte i store territorielle tap for Mexico.

I 1876, utnevnte den republikanske generalen Porfirio Díaz seg som president i Mexico og dominerte landet i 35 år. Et soleklart forsøk på svindel i hans femte gjenvalg i 1910, førte til den meksikanske revolusjon som resulterte i at han ble fjernet. I løpet av de påfølgende årene hadde Mexico mange forskjellige ledere. I 1929 ble det Nasjonale Revolusjonspartiet (PNR), som i 1946 skiftet navn til det Institusjonelle Revolusjonspartiet (PRI), grunnlagt og ble det mest innflytelsesrike partiet i de neste 70 årene, inntil det mistet majoriteten i Kongressen i 1997 og presidentvalget i 2000.

Carlos Salinas de Gortari, president fra 1988 til 1994, underskrev NAFTA (North American Free Trade Agreement)- avtalen i 1994 som høydepunktet på et program med neoliberale reformer. Signeringen ble etterfulgt av et to ukers opprør som ble startet av 'the Zapatista Army of National Liberation' som deretter utviklet seg til en fredlig opposisjonsbevegelse. Den meksikanske økonomien kollapset i desember 1994, men ble restituert ved hjelp av finansiell støtte raskt levert av USA, og økonomisk vekst nådde toppen i 1999 med 7%.

I presidentvalgene som pågikk samtidig ble, Felipe Calderón, fra det Nasjonale handlingspartiet (PAN) som endte PRIs styre i 2000, utnevnt som vinner med en syltynn margin over Andrés Manuel López Obrador fra Partiet for demokratisk revolusjon (PRD). Valget ble bestridt av López Obrador som lovet å skape en "alternativ regjering".

MEXICO I DAG

Fakta

Total area: 1,9 million sq km
Population: 109 million
Below poverty line: 13,8%

Mexico ble medlem av Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD) i 1994 som det eneste latinamerikanske landet i organisasjonen. Det er et nylig industrialisert land og økonomien er sterkt knyttet til NAFTA-partnerne, USA og Canada. Sett utifra BNP er Mexico det 12. største landet i verden.

Med et drapsnivå som varierer mellom 11 til 14 per 100.000 innbyggere er voldelig kriminalitet en stor bekymring i Mexico. På den delte amerikansk-meksikanske grensen er narkotikakarteller aktive, og politikorrupsjon og sammensvergelser gjør det vanskelig å bekjempe dem. Den nåværende presidenten, Felipe Calderón, sendte militære tropper til regionene som er mest påvirket av narkotikasmugling, en avgjørelse som utløste kritikk fra menneskerettighetsorganisasjoner. I mars 2008 ble en storreform av det juridiske systemet gjennomført for å fremskynde rettssaker og gjøre dem mer transparente, med målsetting om å gjenlive borgernes tapte tillit til rettssystemet.

© 2013 SERIOUS GAMES INTERACTIVE APS
ALL RIGHTS RESERVED